

Vektorszámítás 2012, indexes deriválás feladatok

Tisztelt elsős fizikusok!

Elérkeztünk a vektorszámítás anyag kritikus pontjához, az indexes deriváláshoz.

Erről a témáról sajnos nincs írott vagy nyomtatott feladatgyűjtemény, ezért most így küldök feladatokat.

Az első néhány feladat nehézségi sorrendben van, aztán már csak összevissza, ahogy a papírjaim közt találtam.

A feladat mindig az, hogy a végeredményt tisztán vektoros alakban fejezzük ki, de a részletszámítások során az indexes írásmódot (csakis azt!) valamint az Einstein-féle néma-index konvenciót alkalmazzuk.

Jelölések:

$\mathbf{r}$ a helyvektor

r az $\mathbf{r}$ vektor abszolút értéke

$\mathbf{e} = \mathbf{r}/r$ az $\mathbf{r}$ irányú egységvektor

$\mathbf{a}$, $\mathbf{b}$ konstans vektorok

b a $\mathbf{b}$ vektor abszolút értéke

$\mathbf{n}$ konstans egységvektor

$\mathbf{M}$ tetszőleges konstans mátrix

$\mathbf{A}$ tetszőleges konstans antiszimmetrikus mátrix

$\mathbf{S}$ tetszőleges konstans szimmetrikus mátrix

N pozitív egész szám

$\times$ vektoriális szorzás

$\circ$ diadikus szorzás

$\cdot$ a skaláris szorzást külön nem jelölöm

∇ nabla

grad, div, rot a szokásos vektoroperációk

Δ a Laplace-operátor

FELADATOK

1. div $\mathbf{r}$
2. rot $\mathbf{r}$
3. div $[\mathbf{r}/r^3]$ Ellenőrzés Gauss-tétellel – nocsak...
4. grad $(\mathbf{a}\mathbf{r})$
5. grad $(\mathbf{a}\mathbf{e})$
6. rot $(\mathbf{a} \times \mathbf{r})$
7. rot $(\mathbf{a} \times \mathbf{e})$
8. rot $[r^N (\mathbf{a} \times \mathbf{r})]$
9. div $[r^N (\mathbf{a} \times \mathbf{r})]$
10. grad $[1/(\mathbf{a}\mathbf{e})^N]$
11. grad $[(\mathbf{a}\mathbf{e})/(\mathbf{b}\mathbf{e})]$

12. $\text{div} \left[\frac{\mathbf{r}}{r - (\mathbf{r}\mathbf{n})} \right]$ Ellenőrzés Gauss-tétellel, polárkoordinátákban integrálva
13. $\text{rot rot} (\mathbf{a} \times \mathbf{e})$
14. $\text{rot rot} \left[\frac{\mathbf{a} \times (\mathbf{b} \times \mathbf{r})}{(\mathbf{a}\mathbf{r})} \right]$
15. $\text{rot} \left[(\mathbf{a}\nabla) \left(\frac{\mathbf{a} \times \mathbf{r}}{\mathbf{b}\mathbf{e} - b} \right) \right]$
16. $\Delta(\mathbf{e}\mathbf{M}\mathbf{e})$
17. $\Delta(\mathbf{e}\mathbf{S}\mathbf{e})$
18. $\Delta[\mathbf{e}\mathbf{A}(\mathbf{b} \times \mathbf{e})]$
19. $\Delta[(\mathbf{a} \times \mathbf{e})(\mathbf{b}\mathbf{e})]$
20. $\Delta[(\mathbf{a}\mathbf{e})^N (\mathbf{b} \times \mathbf{e})]$
21. $\text{div} \left(r^N (\mathbf{b} \circ \mathbf{e}) [\text{rot rot} (\mathbf{a} \times \mathbf{e})] \right)$
22. $\text{rot} [\mathbf{a} (\mathbf{e} \circ \mathbf{b})]$
23. $\text{grad} \left[(r^N \Delta(\mathbf{a}\mathbf{e})) \right]$
24. $\text{rot} \left[\frac{\mathbf{a} \times (\mathbf{b}\nabla)\mathbf{e}}{r^N} \right]$
25. $\text{grad} \left((\mathbf{a} \times \nabla) \left[\mathbf{b} \times \frac{\mathbf{r}}{r^N} \right] \right)$
26. $\text{grad} \left[\mathbf{a} \left((\mathbf{e} \circ \mathbf{b})(\mathbf{e} \circ \mathbf{a}) \text{rot} [((\mathbf{e}\mathbf{b})(\mathbf{b} \times \mathbf{r}))] \right) \right]$

Nna. Ez mar annyi, mint a téridő dimenziója a bozonikus szuperhúr- elméletben. Ha valaki ezeket vegigsilabizálja, és megpróbálja végigszámolni (a bonyolultabbakat esetleg nem is teljesen végig, csak a végső deriválások kijelöléséig), akkor már meg is tanult indexeszen deriválni. De ha még nem, ennek alapján bármikor ki tud találni magának akárhány hasonló feladatot.

Sikerese szintaktikailag helyese deriválgatást kívánok!

dgy